

Bergen kommune

v/ Plan- og bygningsetaten

postmottak.planogbygg@bergen.kommune.no

(kopi til direktør Tarje Iversen Wanvik)

Bergen, 16. oktober 2025

Spørsmål som gjelder Hamrefjellsvegen, Bergen kommune

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Hordaland viser til tillatelse til bygging av landbruksveg klasse 4 med navn *Hamrefjellsvegen* på gnr. 83 bnr. 5 m.fl. i Bergen kommune, datert 8. juni 2023 (deres ref. 2022/34615-14), samt til epost fra Kundesenteret på Plan- og bygningsetaten (PBE) den 9. oktober 2025, der det slås fast at PBE ikke finner «vedtak etter jordlovsbehandling, samt byggeplan og godkjenning av dette».

Hensikten med dette brevet er oppklare om det er feil i saksbehandlingen av Hamrefjellsvegen, og om tiltaket er utført i tråd med vilkårene som er gitt i tillatelsen til tiltaket. Vi mener det pr. i dag er mye som tyder på følgende:

- Tiltakets tillatelse er fattet på et mangelfullt juridisk grunnlag.
- Tiltaket oppfyller i dag ikke de vilkårene som ligger til grunn for tiltakets tillatelse.

Vi mener at PBE, som myndighet for skogsbilveier i Bergen kommune, må befare Hamrefjellsvegen og vurdere om tiltaket er gjort i henhold til de vilkårene som tillatelsen bygger på, før det utbetales offentlige tilskuddsmidler til tiltaket. Vi mener også at PBE må vurdere om tillatelsen er gitt på riktig juridisk grunnlag før det utbetales tilskudd, og at det også må vurderes om tillatelsen til å bygge resten av tiltaket bør trekkes tilbake. Pr. i dag er det bygget ca. 1,1 km av tiltakets totale godkjente lengde på 1,8 km.

Mulige mangler ved tiltakets tillatelse

I tillatelsen til bygging av Hamrefjellsvegen kan vi ikke se at det har blitt gjort noen vurderinger knyttet til de krav som ligger i jordlova. I jordlova § 9 slås det bl.a. fast at «dyrka jord må ikkje brukast til formål som ikkje tek sikte på jordbruksproduksjon». Det står videre i samme paragraf at departementet i spesielle tilfeller kan gi dispensasjon fra dette. Byggingen av Hamrefjellsvegen går delvis over dyrka jord (for øvrig med langt dypere jordlag enn hva tiltakshaver så for seg i søknaden om tiltaket); vi ber derfor om dokumentasjon på hvilke vurderinger som er gjort i tilknytning til bestemmelsen i jordlova § 9. Så vidt vi kan se, er det ingen slike vurderinger som har blitt gjort i

forbindelse med tillatelsen, og det er altså også slik at PBEs kundesenter ikke kan finne at det har blitt gjort noen slike vurderinger i saken. **Dette mener vi kan tale for en mangel ved vedtaket, og vi stiller derfor spørsmål ved om tillatelsen i det hele tatt er å anse som gyldig.**

Vi finner også grunn til å vise til hvordan jordbruksarealene i det aktuelle området ser ut i dag (se bilde på side 6), der det nå er store arealer uten landbruksdrift. Det aktuelle tiltaket ble for øvrig først avslått av Bergen kommune i 2019 (deres ref. 2018/30549-8), blant annet med henvisning til § 1-1 i *Forskrift om planlegging og godkjenning av landbruksveier*, som sier følgende (vår utheving):

Formålet med denne forskriften er å sikre at planlegging og bygging av landbruksveier skjer på en måte som skal gi landbruksfaglige helhetsløsninger. Det skal samtidig legges vekt på hensynet til miljøverdier som naturmangfold, landskap, kulturminner og friluftsliv, hensynet til fare for flom, erosjon og løsmasseskred, samt andre interesser som blir berørt av vei framføringen.

Sett i ettertid har vi vondt for å se at tillatelsen til tiltaket er i tråd med nevnte forskrifts formålsparagraf, der byggingen av Hamrefjellsvegen etter vår mening har medført det stikk motsatte av landbruksfaglige helhetsløsninger. Her tar vi med at både Bergen kommune (vedtak av 10. juni 2024) og Statsforvalteren i Vestland (klagevedtak av 8. september 2025) har avslått søknad om fradeling av den aktuelle landbrukseiendommen. I mars 2024 ble det søkt om fradeling av 25 dekar fra den totalt 392 dekar store landbrukseiendommen, der Fana skoganlegg da skulle få kjøpe de resterende 367 dekarene (inkl. en betydelig del innmarksbeite) av landbrukseiendommen – «for langsiktig og bærekraftig skogsdrift på Hamre og Hamrefjellet».

Den 19. desember 2023 sendte Kommunal- og distriktsdepartementet en tolkningsuttalelse om reguleringsplikt for landbruksveger¹. I uttalelsen slås det klart fast at kommunen skal gjøre en konkret vurdering i hver enkelt sak hvorvidt et tiltak (her: landbruksvei) faller innenfor det generelle reguleringsplankriteriet i plan- og bygningsloven § 12-1, tredje ledd – jf. også landbruksveiforskriften § 3-2, første ledd. **Vi kan ikke se at dette har blitt gjort i tillatelsen som er gitt til bygging av Hamrefjellsvegen – og vi mener at dette er en ytterligere mangel ved vedtaket, som også kan peke i retning av ugyldighet.**

Manglende oppfylling av tiltakets vilkår (herunder manglende byggeplan)

Det ble stilt opp en rekke vilkår for tillatelsen til bygging av Hamrefjellsvegen. Vi mener det er ganske åpenbart at flere av disse vilkårene ikke er oppfylt:

- Vilkår 3 slår bl.a. fast at veien skal bygges «lett i terrenget», og at det «skal leggjast særskilt vekt på å unngå store fyllingar i skrått sideterreng der dette kan ha negativ verknad på kulturlandskapet». **Vi mener at bildene på side 3 og 4 viser at dette vilkåret ikke er oppfylt.**
- Vilkår 4 sier at «før oppstart skal byggeplanen vera godkjent av Bergen kommune», og videre at byggeplanen bl.a. skal inneholde:
 - Kvalitetssikring av person med geologisk kompetanse (4d).
 - Beskrivelse av tiltak for å hindre avrenning til vassdrag, erosjon og rasfare (4e).

¹ Her er FNF-nettsak (april 2024) med lenke til tolkningsuttalelsen fra KDD: <https://fnf-nett.no/hordaland/skogsbilveier-viktige-presiseringer-fra-departementene/>

Vi ber om innsyn i den godkjente byggeplanen, *hvis* en slik plan finnes, inkl. dokumentasjon på hvordan vilkårene 4d og 4e er oppfylt. Vi minner også om at Landbruksdirektoratet er tydelige på at en godkjent byggeplan skal ligge til grunn før en skogsbilvei kan få tilskudd².

Bilder av Hamrefjellsvegen

Bildene nedenfor ble tatt av undertegnede under befaring på Hamrefjellsvegen den 8. oktober i år.

Bildene viser sprengstein som er dumpet langs Hamrefjellsvegen.

² <https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/skogbruk/ordninger-for-skogbruk/tilskudd-til-veibygging-i-skog?openStep=d0273d3b-0abb-485a-8a8e-2bd0e5564d24-0>

Øverst ser man store sprengsteiner som har rullet nedover fyllingen til Hamrefjellsvegen. Nederst er en annen del av samme fyllingsområde, der det ser ut til å ha gått et lite ras (!) etter at veien har blitt bygget (midt i bildet).

Skjæring på motsatt side av Hamrefjellsvegen.

Ett av flere eksempler på hauger med jord- og steinmasser som ligger langs Hamrefjellsvegen.

Slik ser det ut på Hamre nå, etter at skogsbilveien har blitt bygget. Kalandsvatnet i bakgrunnen.

Slik så det ut på Hamre i februar 2024, da arbeidet med skogsbilveien var i startfasen. Etter vår mening ser skogsbilveien ut til å ha hatt en negativ effekt på landbruksdriften i området.

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Gunvar Mikkelsen

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og frilufsorganisasjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og frilufsinteressene i fylket.